

คู่มือ

ระเบียบองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ว่าด้วย
ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณขององค์การ
อุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. 2565

คำนำ

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อยู่ในสังกัดของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดระเบียบองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ว่าด้วย ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. 2565 โดยให้มีผลบังคับใช้กับ คณะกรรมการของ อ.อ.ป. ผู้อำนวยการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และผู้ปฏิบัติงานขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของพนักงาน อ.อ.ป. จึงได้จัดทำ “คู่มือ ระเบียบองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ว่าด้วย ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. 2565” ซึ่งมีรายละเอียดทั้งด้านกรอบความคิด ทฤษฎี แนวทางการพัฒนาจริยธรรม และกระบวนการ ตรวจสอบด้านจริยธรรมและหวังว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาคุณภาพ ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการของ อ.อ.ป. ผู้อำนวยการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และผู้ปฏิบัติงานของ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1 ความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม	1 - 7
1.1. ความหมาย	
1.2 ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม	
1.3 ความแตกต่างระหว่าง “คุณธรรม” “จริยธรรม” “จรรยาบรรณวิชาชีพ” และ “วินัย”	
ส่วนที่ 2 ภารกิจด้านจริยธรรมขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ บรรณานุกรม	8 – 13 14

ส่วนที่ 1

ความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

1.1. ความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม คำว่า “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” มักมีการใช้ควบคู่ หรือแทนกันอยู่เสมอ แต่ทั้งสองคำมีความหมายที่แตกต่างกัน โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของ “คุณธรรม” ว่าหมายถึง สภาพคุณงามความดี และได้ให้ความหมายของ “จริยธรรม” ว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติศีลธรรม กฎศีลธรรม

พ.อ.ชินวุธ สุนทรสิมะ ได้ให้ความแตกต่างของสองคำนี้ว่า “คุณธรรม” ในความหมายทั่วไป คือ คุณสมบัติที่ดีหรือคุณสมบัติที่เป็นธรรมของบุคคลอันเกิดจากการสั่งสอนของบิดามารดา ครูอาจารย์ หรือเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถ่ายทอดกันมา ส่วน “จริยธรรม” เป็นสิ่งที่ดีที่ยอมรับโดยคนทั่วไป ให้เป็นแบบของการคิด และการปฏิบัติจนเป็นพฤติกรรมที่ดีของบุคคล

ปราชนญา กล้าผจญ ได้ให้ความหมายของ “คุณธรรม” (Morality) ว่าหมายถึงสภาวะที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น ความดีงามทั้งหลายอันเกิดจากการเป็นผู้มีธรรม มีศีลธรรม ประจําใจ มีสภาวะจิตใจที่เหนียวรั้งไว้มิให้กระทำชั่ว ส่วน “จริยธรรม” หมายถึงความประพฤติอันพึงปฏิบัติ ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมเพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองเกษมสุขขึ้นในสังคม และสมาชิกของสังคม

จรรยาพร ธรนิษฐ์ กล่าวว่าคำว่า “คุณธรรม” (Moral /Virtue) มาจาก คุณ + ธรรมะ คือคุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งรวมสรุปว่าเป็นสภาพคุณงามความดี แนวความคิดที่ดีเป็นตัวบังคับให้ประพฤติดี

คุณธรรม (Virtue) คือ

(1) สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ

(2) คุณธรรม คือ จริยธรรมที่แยกเป็นรายละเอียดแต่ละประเภท หากประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติ และจิตใจของผู้นั้น

“จริยธรรม” (Ethics) มาจากคำว่า จริย + ธรรมะ คือ ความประพฤติที่เป็นธรรมชาติเกิดจากคุณธรรมในตัวเองก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม รวมสรุปว่าเป็นข้อควรประพฤติปฏิบัติ

“จริยธรรม” คือ ความเป็นผู้มีจิตใจสะอาด บริสุทธิ์ เสียสละ หรือประพฤติดีงาม และหมายถึง

(1) ประมวลกฎหมายที่กลุ่มชน หรือสังคมหนึ่ง ๆ ยอมรับเป็นแนวทางควบคุมความประพฤติ เพื่อแยกแยะให้เห็นว่าอะไรควร หรือไปกันได้กับการบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม หรือสังคม

(2) ปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วยความประพฤติและการครองชีวิตว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูกอะไรผิด หรืออะไรควร อะไรไม่ควร

(3) กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ได้แก่ ความเป็นผู้มีปัญญาและเหตุผล หรือปรัชญาอันทำให้มนุษย์มีมโนธรรม และรู้จักไตร่ตรองแยกแยะความดี- ความชั่ว / ถูก - ผิด / ควร - ไม่ควร เป็นการควบคุมตัวเอง และเป็นการควบคุมกันเองในกลุ่ม หรือเป็นศีลธรรมเฉพาะกลุ่ม

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้ให้ความหมายของ “จริยธรรม” ว่า ธรรมควรประพฤติเป็นสิ่งที่พึงประพฤติ จะต้องประพฤติจริยธรรมหรือ Ethics อยู่ในรูปของปรัชญา คือ ที่ต้องคิด ต้องนึก

ศาสตราจารย์ก่อ สวัสดิพานิชย์ กล่าวว่า “จริยธรรม” คือประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งดีงาม และเหมาะสม

ศาสตราจารย์ บัณฑิต กล่าวว่า “จริยธรรม” เป็นแนวทางในการประพฤติตน เพื่อร่วมกันได้อย่างร่มเย็นในสังคมและมีโครงสร้าง 2 ประการ คือ ศีลธรรม ได้แก่ สิ่งควรงดเว้นไม่ปฏิบัติ และคุณธรรม คือสิ่งที่ควรปฏิบัติร่วมกันเข้าแล้วเรียกว่าจริยธรรม

จากความหมายของคุณธรรม จริยธรรม ดังกล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า “คุณธรรม” หมายถึงสภาพคุณงามความดี คุณสมบัติที่ดีคุณสมบัติที่เป็นธรรมชาติของบุคคลอันเกิดจากการสั่งสอนอบรม ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ ในขณะที่ “จริยธรรม” หมายถึง ธรรมที่ควรประพฤติ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ความประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์กฎเกณฑ์ ความประพฤติหรือประมวลความประพฤติ และความนึกคิดในสิ่งดีงาม และเหมาะสม หรือแนวทางในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข โดยมีรากฐานจากปรัชญาความเชื่อทางศาสนา ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบประเพณี ตลอดจนกฎหมาย และกฎระเบียบต่าง ๆ

1.2 ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเป็นสิ่งกำกับควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ และของสังคม หรือเป็นที่รังเกียจไม่ยอมรับ การควบคุมพฤติกรรมอาจทำโดยคุณธรรมจริยธรรมที่มีอยู่ในตัวของบุคคล หรือโดยการกำหนดออกมาในรูปของจรรยาบรรณ (Code of Conduct) ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ นอกจากนั้น คุณธรรม จริยธรรม ยังมีความสำคัญต่อสังคมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในการสร้างสรรค์ ดำรง และถ่ายทอดสิ่งดีงามให้เจริญก้าวหน้าและสืบเนื่องต่อไป

คุณธรรม และจริยธรรมนั้น มีความสำคัญในฐานะของการเป็นตัวชี้วัด เป็นเครื่องกำหนดความเจริญและความเสื่อมของชุมชน สังคม และประเทศชาติ สังคมที่ดี สังคมที่มีความเจริญจะมีคนทรงคุณธรรมอยู่หลายคนในสังคมมีความประพฤติดีมีการประพฤติปฏิบัติตนที่ไม่เป็นการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นลักษณะของความมีจริยธรรมดี ทุกคนในสังคมมีความสุข สังคมนั้นผาสุก และสงบสุข จะประกอบการณ์ใดก็มีแต่ความสำเร็จ และความก้าวหน้า ส่วนสังคมที่เสื่อม คนทรงคุณธรรมมีน้อย ศีลธรรม หรือจริยธรรมของประชาชนจะน้อยลง มีการประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นการเบียดเบียนตนเอง และต่อผู้อื่นกันมากสมาชิกในสังคมจะขาดความสงบสุข ไร้ความผาสุก และสังคมนั้นจะแตกสลายในที่สุด

ในแง่ของตัวบุคคล คุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญในแง่ของการเป็นตัวกำหนด ควบคุม หรือบังคับให้พฤติกรรมของตนเป็นไปในด้านดีหรือประพฤติดี พัฒนาจิตใจ และยกระดับการกระทำคุณงามความดีไปสู่ความดีในระดับที่สูงยิ่งขึ้น จนถึงขั้นความดีขั้นสูงสุด และสิ่งที่ได้รับจากการกระทำความดีดังกล่าว นอกจากจะทำให้จิตใจผ่องใส มีความสุข ความภาคภูมิใจ ความปิติในการทำความดีมีการพัฒนา และยกระดับจิตใจของตนเองแล้ว ยังทำให้ได้รับความเชื่อถือ ความเคารพ และศรัทธาจากสังคม และบุคคลทั่วไป

ในแง่ของการบริหารจัดการ คุณธรรม และจริยธรรม ถือเป็นหัวใจ และปัจจัยสำคัญของการพัฒนาและการบริหารจัดการ อันจะทำให้การบริหารจัดการมีแนวโน้มในการบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น มีความเป็นธรรมรอบคอบ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเนื่องจากคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางยุทธศาสตร์ หรือมรรควิธีที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในทิศทางที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และต่อสังคมส่วนรวมมากขึ้น การบริหารจัดการขององค์กรใด หรือสังคมใดภายใต้คุณธรรม จริยธรรม จึงน่าองค์กร หรือสังคมนั้น ไปสู่ความเป็นองค์กรหรือสังคมที่มีความมั่นคง เข้มแข็ง และสันติสุขในที่สุด

1.3 ความแตกต่างระหว่าง “คุณธรรม” “จริยธรรม” “จรรยาบรรณวิชาชีพ” และ “วินัย”

1.3.1 จรรยาบรรณวิชาชีพ คำว่า จรรยา และ จรรยาบรรณ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้กำหนดไว้ว่า “จรรยา” หมายถึง ความประพฤติ กิริยา ที่ควรประพฤติในหมู่ในคณะ เช่น จรรยาแพทย์ นิยมใช้ในทางดี เช่น มีจรรยา หมายความว่า มีความประพฤติที่ดี “จรรยาบรรณ” หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษา และส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้

อมร รักษาสัตย์ ให้ความหมายของ “จรรยาบรรณ” ว่า เป็นการที่คณะบุคคลร่วกลุ่มร่วมอาชีพ ร่วมกันก่อตั้งสมาคม หรือองค์กรขึ้นมาเพื่อประกอบวิชาชีพนั้น แล้วช่วยกันทำนุบำรุงรักษาความดีงาม ในวิชาชีพนั้น ให้ยืนยาวต่อไป การใช้กฎเกณฑ์ข้อบังคับของหมู่ ในเชิงที่เห็นว่าดีงาม มาบีบบังคับมวลสมาชิกนั้น ไม่มีอำนาจของกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เป็นการควบคุมตนเองในบรรดามวลหมู่สมาชิกในองค์กรนั้น ๆ เป็นการใช้ความมีวินัยในตนเองมาเป็นเครื่องควบคุมวินัยของคนหมู่มากนั่นเอง

ติน ปรัชญพฤทธิ์ กล่าวไว้ว่า จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนั้น มีบ่อเกิดที่หลากหลาย บางส่วนอาจจะมาจากปรัชญาทางการเมือง บางส่วนอาจจะมาจากอิทธิพลทางศาสนา บางส่วนอาจจะเกิดจากแนวความคิด หรืออุดมการณ์ของผู้รู้หรือพระมหากษัตริย์ บางส่วนอาจจะมาจากความจำเป็นเฉพาะหน้า บางส่วนมาจากวินัย และจากปัจจัยอื่น ๆ มากมาย อาทิ จรรยาบรรณของชาวเอเธนส์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำสัตย์ปฏิญาณของพลเมืองที่มุ่งประกอบคุณงามความดีให้แก่บ้านเมืองของตน ดังนี้

- เราจะไม่นำความเสื่อมเสียมาสู่เมืองของเราโดยการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริต หรือความขลาด และจะไม่ทอดทิ้งเพื่อนร่วมชาติที่ประสบความทุกข์ยากเป็นอันขาด
- เราจะร่วมกันต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เป็นอุดมคติ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของเมืองที่ผู้คนเคารพนับถือ
- เราจะเคารพเชื่อฟังกฎหมายของบ้านเมือง และจะพยายามทุกวิถีทางที่จะป้องกันมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดล้มล้าง หรือยกเลิกกฎหมายเหล่านี้

ในสมัยกรีกโบราณ เมื่อมีการประกอบอาชีพแพทย์ ฮิปโปเครติส ซึ่งเป็นปรมาจารย์แพทย์ชาวกรีกได้ตั้งจรรยาแพทย์ที่เรียกว่า Hippocratic Oath ที่บรรดาผู้ประกอบอาชีพแพทย์ทั้งหลายจะต้องให้คำสัตย์ สาบานปฏิญาณตนว่าจะประพฤติตนเป็นแพทย์ที่ดีมีคุณธรรม และจรรยาบรรณ

สำหรับประเทศไทย จรรยาบรรณวิชาชีพของไทยมีปรากฏมาตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย ดังปรากฏในสุภาภาษิตพระร่วง หรือในหนังสือตำรานางนพมาศซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับจริยศาสตร์ 12 ประการ ได้แก่ มีความ پاکเพียร รู้จักสิ่งผิดและชอบ อย่าเกียจคร้านในกิจการทั้งปวงอย่าเอาแต่ใจตนเอง มีความอดสาหะทุกเข้า อย่ายรักผู้อื่นมากกว่ารักตัว อยากลัวคนมีบุญมากกว่าเกรงเจ้า อย่าเข้าด้วยผู้กระทำความผิด ฯลฯ ในสมัยปัจจุบัน สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ในประเทศไทยได้มีการกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพของแต่ละองค์กร เช่น จรรยาบรรณครูจรรยาบรรณอาจารย์ จรรยาบรรณข้าราชการพลเรือน จรรยาบรรณตุลาการ จรรยาบรรณแพทย์ จรรยาบรรณทนายความ ฯลฯ

กล่าวโดยสรุป จรรยาบรรณวิชาชีพ (Professional Code of Ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิกทำให้ได้รับความเชื่อถือจากสังคม อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ เช่น จรรยาบรรณของแพทย์ คือ การประมวลความประพฤติที่วงการแพทย์กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้เป็นแพทย์ยึดถือปฏิบัติเป็นต้น

1.3.2 วินัย

1) ความหมายของวินัย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า “วินัย” หมายความว่า ระเบียบแบบแผน และข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ เช่น วินัยทหาร ทหารต้องยึดมั่นในวินัย คำว่า “วินัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Discipline” ซึ่ง Webster’s New World Dictionary of American Language อธิบายว่า “Discipline” หมายถึง

(1) การฝึกอบรมซึ่งจะพัฒนาการควบคุมตนเอง อุปนิสัย หรือความเป็นระเบียบและประสิทธิภาพ

(2) ผลการฝึกอบรม คือการควบคุมตนเอง ความประพฤติที่เป็นระเบียบ

(3) การยอมรับหรือการปฏิบัติตามการบังคับบัญชา และการควบคุม

(4) การปฏิบัติกร เพื่อแก้ไขความประพฤติหรือลงโทษ

* Joseph Kingsbury อธิบายว่า วินัย หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของบุคคล อาจทำได้

2 วิธี คือ

(1) โดยทางกฎ ข้อบังคับ คำสั่ง และบังคับโดยใช้การลงโทษเป็นเครื่องหนุนหลัง หรือ

(2) โดยทางการสั่งสอน การฝึกอบรม และประสบการณ์ในการมีความรับผิดชอบ

* ประวีณ ญ นคร ได้สรุปคำว่า “วินัย” ว่ามีความหมายในสังคมไทยที่อธิบายได้เป็น 2 ทาง คือ

(1) ความหมายในทางรูปธรรม “วินัย” หมายถึง ข้อปฏิบัติหรือแบบ สำหรับคนในองค์กรการ ในหมู่เหล่า ในวงการแต่ละแห่ง ซึ่งเราเรียกข้อปฏิบัติหรือแบบที่กำหนดไว้หรือที่มุ่งหวังสำหรับคนในวงการนั้น ๆ ว่า “วินัย” เช่น ในวงการทหารก็มีวินัยทหาร เป็นข้อปฏิบัติหรือแบบของทหาร ในวงข้าราชการพลเรือนสามัญ ก็มีวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นข้อปฏิบัติหรือแบบของข้าราชการพลเรือนสามัญเมื่อพูดว่า “วินัยทหาร ต่างกับวินัยข้าราชการพลเรือน” ก็หมายความว่า ข้อปฏิบัติสำหรับทหารหรือแบบของทหารต่างกับข้อปฏิบัติสำหรับข้าราชการพลเรือน หรือแบบของข้าราชการพลเรือน

จากความหมาย...

จากความหมายของวินัยในทางรูปธรรมดังกล่าว สามารถนำไปใช้เป็นหลักในทางปฏิบัติได้ว่า

(1.1) “วินัย” สำหรับคนในวงการต่าง ๆ อาจผิดแผกแตกต่างกันได้ การกระทำอย่างเดียวกันในวงการหนึ่งอาจถือเป็นความผิด แต่ในอีกวงการหนึ่งอาจถือว่าไม่เป็นความผิด เช่น ทหารบังคับบัญชา กันตามลำดับชั้นยศ จึงต้องทำความเคารพผู้ที่ยศสูงกว่า ทหารไม่ทำความเคารพผู้มียศสูงกว่าถือว่าผิดวินัย นี่เป็นแบบของทหาร ส่วนข้าราชการพลเรือนบังคับบัญชากันตามตำแหน่ง ฟังคำสั่งกันตามสายการบังคับบัญชา และไม่ถือว่าทำความเคารพเป็นวินัย คนที่ไม่ทำความเคารพผู้บังคับบัญชาจึงไม่ผิดวินัย แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่สั่งในหน้าที่ราชการจึงจะผิดวินัย นี่เป็นแบบของข้าราชการพลเรือนสำหรับข้าราชการครูถือกันว่าเป็นพ่อพิมพ์แม่พิมพ์ของศิษย์ จึงมีวินัยที่เคร่งครัดกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ เช่น ข้าราชการครูเล่นการพนันไม่ได้เลย แม้จะเป็นการพนันที่ได้รับอนุญาตแล้วก็เล่นไม่ได้ ผิดวินัย แต่ถ้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเล่นการพนันที่ได้รับอนุญาตแล้วได้ ถ้าไม่เป็นการหมกมุ่น ก็ไม่ผิดวินัย แบบของข้าราชการครูจึงแตกต่างจากของข้าราชการพลเรือนสามัญ

(1.2) ในการพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดผิดวินัย หรือไม่นั้น ก็ต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่ผิดข้อปฏิบัติหรือผิดแบบแผนของคนในวงการนั้น หรือไม่ ในวงการข้าราชการนิยามการกำหนดข้อปฏิบัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้าราชการประเภทรูปนั้น ๆ ในกรณีที่กำหนดข้อปฏิบัติไว้ว่า “ต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน หรือคำสั่ง” ก็อาจมีระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งผู้บังคับบัญชา กำหนดข้อปฏิบัติเพิ่มเติมไว้อีก ฉะนั้น เมื่อจะพิจารณาว่าการกระทำใดผิดวินัยหรือไม่ก็ต้องดูในเบื้องต้นก่อนว่ามีข้อปฏิบัติกำหนดไว้ในเรื่องนั้น หรือไม่ ถ้าไม่มีข้อปฏิบัติกำหนดไว้ก็ไม่ผิดถ้ามีข้อปฏิบัติกำหนดไว้และไม่ปฏิบัติตามนั้นก็ผิด

(1.3) ในการกำหนดระดับโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดวินัย ก็จะต้องพิจารณากำหนดหนักเบาแตกต่างกันตามแบบของแต่ละวงการ เช่น ข้าราชการครูที่มีแบบกำหนดให้เป็นพ่อพิมพ์แม่พิมพ์ของศิษย์ ถ้าทำผิดวินัยกรณีคบชู้สาว หรือเล่นการพนัน จะถูกลงโทษหนักกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญที่ทำผิดอย่างเดียวกัน เป็นต้น

(2) ความหมายในทางนามธรรม “วินัย” หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรม (behavior) ที่แสดงออกมาเป็นการควบคุมตนเอง หรือมีระเบียบ หรืออยู่ในแบบแผน จากความหมายของวินัยในทางนามธรรม ดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่าวินัยที่ต้องการให้มีในตัวคนในวงการใดนั้น ไม่ใช่ต้องการให้มีตัว “ข้อปฏิบัติ” หรือ “แบบแผน” แต่ต้องการให้มี การควบคุมตน การปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ การอยู่ในแบบแผน การปฏิบัติตามการนำ การปฏิบัติตามการบังคับบัญชา หรือ การมีระเบียบ อันเป็นลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่ใดมีวินัย จึงต้องมีการปรับพฤติกรรม ต้องพัฒนาจิตใจ ต้องมีการนำ มีการกำกับด้วย มิใช่จะมุ่งพัฒนาหาทางเขียน “ข้อปฏิบัติ” หรือ “ระเบียบ” ให้รัดกุมแต่เพียงทางเดียว หรือคอยแต่จะลงโทษเมื่อคนทำผิดเท่านั้น

2) วัตถุประสงค์ของวินัย

*พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ได้ให้พรศนะว่า “วินัยจะนำคนไปสู่ความดีความเจริญ คนที่จะก้าวไปสู่ความดีความเจริญจะต้องมีวินัยกำกับอยู่เสมอ คือ ต้องเว้นข้อห้ามบางอย่าง และทำตามคำสั่งบางประการ ตนจึงจะไปถึงที่หมายได้”

*ประวีณ ณ นคร ได้ให้ความเห็นว่า “องค์ประกอบสำคัญของคนทำงานดีนั้น อาจกล่าวได้ว่า มีอยู่ 3 ประการ คือ ความรู้ ความสามารถ และความประพฤติ ในองค์ประกอบ 3 ประการนี้ ถ้าจะว่าความประพฤติสำคัญที่สุดก็ว่าได้ เพราะถึงคนจะมีความรู้ความสามารถ สักปานใดก็ตาม ถ้าความประพฤติไม่ดี ความรู้ ความสามารถ นั้นก็เสียเปล่า หากอาจใช้ท างานให้เป็นผลดีเท่าที่ควรได้ไม่ วินัยซึ่งเป็นกระบวนการควบคุม และส่งเสริมความประพฤติจึงควรจะเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุด หรืออย่างน้อยก็สำคัญ 1 ใน 3 ของกระบวนการบริหารงานบุคคลทั้งหมด”

การพิจารณาวัตถุประสงค์ของวินัยนั้น อาจพิจารณาได้เป็นวินัยส่วนตัวบุคคลประการหนึ่ง และวินัยขององค์การอีกประเภทหนึ่ง ดังนี้

(1) วินัยส่วนตัวบุคคล เป็นลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกมาในแบบที่ดี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความดีความเจริญของตนเอง และส่งผลความดีความเจริญไปถึงส่วนรวมด้วย ขอบเขตของวินัยส่วนบุคคลจึงอยู่ที่ความพอดีพอควร แก่สภาพการดำเนินชีวิตในสังคม เช่น การตั้งใจประกอบอาชีพโดยสุจริต การทำสิ่งที่สังคมถือว่าควรทำ การไม่ทำในสิ่งที่สังคมถือว่าไม่ควรทำ เป็นต้น

(2) วินัยขององค์การ เป็นข้อปฏิบัติสำหรับคนส่วนรวมขององค์การ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักขององค์การนั้น ๆ จุดมุ่งหมายของวินัยในแต่ละองค์การเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตของวินัยสำหรับองค์การนั้น ๆ

3) ลักษณะของวินัย

วินัยเป็นเสมือนกรอบ หรือขอบข่ายในการปฏิบัติงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล เป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การ เพื่อให้งานของส่วนรวมได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ลักษณะของวินัยจึงอาจพิจารณาได้ตามลักษณะของการรักษาวินัย ซึ่งมี 2 ลักษณะด้วยกัน คือ การพิจารณาวินัยในทางนิเสธ และการพิจารณาวินัยในทางปฏิฐาน ดังนี้

(1) การพิจารณาวินัยในทางนิเสธ (Negative Discipline) คือ การทำให้คนมีวินัยโดยวิธีบังคับ วิธีนี้จะบังคับให้คนมีวินัยโดยการควบคุมดูแล กำกับตรวจตราอย่างใกล้ชิด มีการวางข้อปฏิบัติและวางมาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืนอันเป็นกระบวนการของวินัยแบบบังคับ (Authoritarian Discipline) ผู้นิยมวิธีนี้เชื่อว่า จะทำให้คนมีวินัยด้วยความกลัว คือกลัวผู้บังคับบัญชา กลัวความผิด กลัวถูกลงโทษ กลัวเสียชื่อเสียง จึงไม่กล้าทำผิด ความกลัวจะเป็นพลังผลักดันให้คนมีวินัย การรักษาวินัยโดยวิธีบังคับนี้ถือเป็นนัยว่าความรับผิดชอบในการรักษาวินัยเป็นภาระเฉพาะตัวของแต่ละคน โดยถือปรัชญาว่า “ใครทำดีก็ได้ดี ใครทำชั่วก็ได้ชั่ว” ส่วนผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ “ให้ดีให้ชั่ว” คอยให้บำเหน็จความชอบ ดูแล สั่งการกำกับ ตรวจตราและคอยจ้องจับผู้ทำผิดมาลงโทษ การรักษาวินัยตามวิธีนี้มุ่งควบคุมให้คนมีวินัยเป็นรายบุคคล (Individual Discipline) คือมุ่งในทางปราบปราม การรักษาวินัยตามมาตรการนี้จะกระทำโดยกำหนดข้อปฏิบัติไว้เป็น กฎหมายระเบียบ หรือคำสั่ง และหนุหลังด้วยมาตรการลงโทษ หรือที่เรียกว่าวินัยแบบการลงโทษ (Punishment Discipline)

(2) การพิจารณา...

(2) การพิจารณาวินัยในทางปฏิฐาน (Positive Discipline) หรือการทำให้คนมีวินัยโดยวิธีจูงใจ วิธีการรักษาวินัยแบบนี้เป็นแบบเสริมสร้าง (Constructive Discipline) และป้องกัน (Preventive Discipline) คือ หาทางป้องกันไม่ให้เกิดวินัย และจูงใจให้คนมีวินัยด้วยวิธีการในทางส่งเสริม เช่น ทำให้งานน่าสนใจ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ทำให้คนทำงานด้วยความรับผิดชอบด้วยอุดมคติในทางที่ดี ด้วยความร่วมมือร่วมใจ สามัคคี ประสานงาน และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน เป็นต้น ผู้นิยมวิธีนี้เชื่อว่าวิธีนี้จะทำให้คนมีวินัยด้วยความรัก คือรักงาน รักหน่วยงาน รักผู้บังคับบัญชา รักผู้ร่วมงาน รักสังคม ตลอดจนรักดีรักชื่อเสียงและภูมิใจในความสำเร็จในชีวิตของเขา ความรักจะเป็นพลังจูงใจให้คนมีวินัยขึ้นเองในตัวเป็นอัตโนมัติ (Self – Discipline) การรักษาวินัยโดยวิธีจูงใจนี้ ถือเป็นนัยว่าในการรักษาวินัยของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นภาระของผู้บังคับบัญชาอีกทางหนึ่งด้วย โดยถือปรัชญาว่าวินัยของคนในหน่วยงานใดจะดีหรือไม่ดีเพียงใด มีผลส่วนหนึ่งมาจากการจัดการของผู้นำหน่วยงานนั้น วิธีการรักษาวินัยตามแนวนี้ มุ่งสร้างวินัยกลุ่ม (Group Discipline) และเป็นวิธีการรักษาวินัยแบบปฏิฐาน คือ มุ่งไปในทางเสริมสร้างมากกว่าการควบคุมบังคับ

1.3.3 ความแตกต่างระหว่างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และวินัย

จากการนำเสนอความหมาย และแนวคิดของคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และวินัย มาตามลำดับแล้วนั้น หากพิจารณาในแง่ของความเหมือน และความแตกต่างกันแล้ว จะเห็นได้ว่า สิ่งๆ ที่เหมือนหรือสอดคล้องกัน คือ ไม่ว่าจะเป็คุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพหรือวินัย ล้วนแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม และการกำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคคลในสังคมระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ใน กลุ่มวิชาชีพ ในหมู่เหล่า ในองค์กร หรือในสังคมระดับประเทศ แต่สิ่งที่แตกต่างกัน คือ ในด้าน “คุณธรรม จริยธรรม” นั้น เป็นการกล่าวถึงสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมค่อนข้างมาก แต่เมื่อใดที่มีการนำคุณธรรม และจริยธรรมมาใช้และยึดถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในกลุ่มวิชาชีพ หรือองค์กร ก็จะทำให้เกิดข้อกำหนดว่าด้วยความประพฤติที่พึงปฏิบัติของบุคลากรในกลุ่มวิชาชีพหรือองค์กรนั้นซึ่งก็คือ “จรรยาบรรณวิชาชีพ” และหากข้อกำหนดความประพฤติที่พึงปฏิบัติ นั้นมีมาตรการในการบังคับใช้โดยมีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าว ก็จะทำให้เกิด “วินัย” ตามมา

ข้อแตกต่างระหว่างจริยธรรม และวินัยที่ค่อนข้างชัดเจนที่สุด ก็คือการพิจารณาในแง่ของลักษณะหรือมาตรการในการนำจริยธรรม หรือวินัยที่เป็นข้อปฏิบัติมาใช้เพื่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม ในขณะที่ลักษณะของการรักษาวินัยจะมีทั้งด้านที่เป็นวินัยแบบนิเสธ (Negative Discipline) คือ การทำให้คนมีวินัย โดยการบังคับ การทำให้กลัว โดยมีการปราบปราม และการลงโทษ และวินัยแบบปฏิฐาน (Positive Discipline) คือ การทำให้คนมีวินัยโดยการสร้างแรงจูงใจ การเสริมสร้างให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีการยกย่อง ทำให้คนรักที่จะมีการปฏิบัติตามวินัย มีการพัฒนาความประพฤติ เป็นการป้องกันมิให้คนกระทำความผิดวินัย ซึ่งหากพิจารณาด้านจริยธรรมจะพบว่าลักษณะของจริยธรรมจะเน้นด้านการเสริมสร้าง การใช้แรงจูงใจ การพัฒนาตนเองมากกว่าวินัยซึ่งส่วนใหญ่เน้นการลงโทษมากกว่าการเสริมสร้าง

ส่วนที่ 2

ภารกิจด้านจริยธรรม

ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

2.1 การจัดทำประมวลจริยธรรม

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 วรรคสาม บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว และพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 มาตรา 5 ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ

2.2 แนวทางการประพฤติตามระเบียบองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ว่าด้วย ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ....

ข้อ 6 คณะกรรมการขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงาน ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก 7 ประการ ดังนี้

(1) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการส่งเสริม สนับสนุน และพิทักษ์รักษาสถาบันหลักของประเทศ การรักษาผลประโยชน์และชื่อเสียงของประเทศชาติ การปฏิบัติตามหลักศาสนา การเทิดทูนรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(2) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ ด้วยการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม มีจิตสำนึกที่ดีโดยมีความสุจริตใจเป็นที่ตั้ง และมีความพร้อมรับการตรวจสอบและรับผลจากการกระทำของตน รวมทั้งคำนึงถึงจริยธรรมในบริบทที่เป็นสากลในเรื่องสังคม สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

(3) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ด้วยการกล้าตัดสินใจและยกย่องผู้ที่ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม และกล้าแสดงความคิดเห็น คัดค้าน หรือเสนอให้มีการลงโทษผู้ที่ทำสิ่งไม่ถูกต้อง รวมทั้งไม่ยอมกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพียงเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือสถานภาพของตนเอง

(4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะด้วยการคิดถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

(5) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ด้วยการมุ่งมั่น อุทิศตน ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ บทบาทและภารกิจของรัฐวิสาหกิจความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้รับบริการและประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และคิดถึงประโยชน์และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของรัฐ รวมทั้งคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการทำงานของผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(6) ปฏิบัติหน้าที่...

(6) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่าง เช่น เชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจสังคม

(7) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ขององค์กร ด้วยการดำรงตน เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และรักษาเกียรติศักดิ์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีด้วยการเคารพกฎหมายและมีวินัย

ข้อ 7 คณะกรรมการขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงานต้องยึดถือและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และวิธีปฏิบัติขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรมขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ จำนวน 9 ประการ ดังนี้

- (1) ต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- (2) ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาไว้และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ
- (3) ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นพลเมืองดี เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
- (4) ต้องไม่ประพฤติตนอันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติภูมิของตำแหน่งหน้าที่
- (5) ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเสียสละ พุ่่มเทศดีปัญญา ความรู้ความสามารถ ให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ อ.อ.ป.
- (6) ต้องรักษาความลับที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับจะทำได้ต่อเมื่อมีอำนาจหน้าที่และได้รับอนุญาตจาก อ.อ.ป. หรือเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น
- (7) ต้องรักษา และเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างผู้ร่วมงานพร้อมกับให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในทางที่ชอบ
- (8) ต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งไปแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะ เป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม ตลอดจนไม่รับของขวัญ ของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ร้องเรียน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ อันอาจเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน เว้นแต่เป็นการให้ตามประเพณี ตามระเบียบ อ.อ.ป. ว่าด้วย ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (9) ต้องปฏิบัติหน้าที่และประพฤติตนให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยความสุภาพ มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์อันดี ต้องไม่ปิดบังข้อมูลที่เป็นจำเป็นในการปฏิบัติงานของเพื่อร่วมงาน และไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน

2.3 แนวทางการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของคณะกรรมการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ข้อ 8 จรรยาบรรณของคณะกรรมการขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการของ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ดังนั้น จึงควรต้องดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณของกรรมการฯ ที่ต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) คณะกรรมการฯ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับขององค์กร

(2) คณะกรรมการฯ ต้องบริหารงานเพื่อผลประโยชน์ของรัฐ องค์กร และพนักงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนรักษาภาพลักษณ์ขององค์กร

(3) คณะกรรมการฯ ต้องบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยไม่ฝักใฝ่การเมือง และวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด เพื่อผลประโยชน์ต่อรัฐ องค์กรและพนักงาน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

(4) คณะกรรมการฯ ต้องไม่มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทบกับรัฐวิสาหกิจที่ตนเป็นกรรมการหรือในกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับรัฐวิสาหกิจที่ตนเป็นกรรมการอยู่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยทางอ้อม

(5) คณะกรรมการฯ และผู้อำนวยการพึงบริหาร โดยหลีกเลี่ยงความขัดแย้งผลประโยชน์ขององค์กร เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ผลประโยชน์ข้างต้นรวมถึง

(5.1) ไม่หาผลประโยชน์ส่วนตัวจากการเป็นกรรมการ

(5.2) ไม่ใช้ความลับขององค์กรในทางที่ผิด

(5.3) ไม่เป็นกรรมการในบริษัทที่เป็นคู่แข่งขององค์กร

(6) คณะกรรมการฯ ต้องบริหารงานด้วยความระมัดระวังและไม่สร้างข้อผูกมัดที่อาจขัดแย้งกับหน้าที่ของตนในภายหลัง

(7) คณะกรรมการฯ ต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบจากการทำงานไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

(8) คณะกรรมการฯ ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

(9) คณะกรรมการฯ ต้องไม่เป็นผู้ประกอบการหรือเป็นผู้ถือหุ้นสำคัญ หรือมีบุคคลในครอบครัวเป็นกรรมการหรือเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการหรือธุรกิจการค้าอันมีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันหรือทำธุรกิจกับรัฐวิสาหกิจที่ตนเองเป็นกรรมการอยู่ ไม่ว่าจะกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือของผู้อื่น

(10) คณะกรรมการฯ ต้องไม่กระทำการใด อันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใด ๆ ในรัฐวิสาหกิจในลักษณะที่มีผลบั่นทอนผลประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจที่ตนเองเป็นกรรมการอยู่ หรือเอื้อประโยชน์ให้บุคคล หรือนิติบุคคลใด ๆ ไม่ว่าจะกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

2.4 แนวทางการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงานขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ข้อ 9 จรรยาบรรณของผู้บังคับบัญชา

- (1) เป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดี มีความยุติธรรม มีวินัยดำเนินการตามกรอบการกำกับดูแลที่ดี ตามระเบียบ ข้อบังคับ และดำเนินการตามการป้องกันข้อผิดพลาด
- (2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- (3) ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ
- (4) สอนงาน แนะนำงาน ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาควบคุมดูแลให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ
- (5) รับฟังปัญหา ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและคำปรึกษาด้วยความจริงใจ มีเหตุผล

ข้อ 10 จรรยาบรรณของผู้ใต้บังคับบัญชา

- (1) เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยระเบียบและข้อปฏิบัติ
- (2) เสนอความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงระบบงานด้วยความสุจริตใจ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- (3) ปฏิบัติตามกรอบการกำกับดูแลที่ดี ตามระเบียบ ข้อบังคับ และดำเนินการตามการป้องกันข้อผิดพลาด
- (4) มีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
- (5) มีวินัย ให้เกียรติผู้บังคับบัญชา ไม่แสดงอาการก้าวร้าว กระด้างกระเดื่อง

ข้อ 11 จรรยาบรรณต่อเพื่อนร่วมงาน

- (1) ให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน ด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ
- (2) ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ
- (3) มีความสามัคคี และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ
- (4) มีความอดทน อดกลั้น มีวินัย และเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (5) ละเว้นการใส่ร้ายป้ายสี และกระทำการในลักษณะของการแข่งขันกันเอง

ข้อ 12 จรรยาบรรณต่อผู้ให้บริการ ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

- (1) ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ในการสงวนอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
- (2) สนับสนุนและส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
- (3) ปกป้องจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในหมู่พนักงาน
- (4) ให้บริการต่อลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องด้วยความสุภาพเรียบร้อยอย่างเต็มใจ เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ โดยยึดหลักรวดเร็ว ถูกต้อง และชอบธรรม
- (5) ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีต่อผู้ให้บริการ และผู้เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
- (6) ให้ความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันในการปฏิบัติต่อผู้ให้บริการ

ข้อ 13 จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

- (1) ใช้และรักษาทรัพย์สินของ อ.อ.ป. ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และไม่นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือบุคคลอื่น รวมทั้งช่วยกันดูแลสถานที่ทำงานให้เป็นระเบียบและสะอาดอยู่เสมอ
- (2) รักษาความลับ ข้อมูล ข่าวสารของ อ.อ.ป. โดยดูแลและระมัดระวังมิให้เอกสารที่ไม่พึงเปิดเผยแก่บุคคลภายนอก
- (3) ละเว้นหรือหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นต่อบุคคลภายนอกหรือสื่อมวลชนในเรื่องที่เกี่ยวกับงานของหน่วยงาน โดยตนเองไม่มีอำนาจหน้าที่ หรือเรื่องอื่นใดที่อาจกระทบกระเทือนต่อชื่อเสียงและการดำเนินงานของหน่วยงาน
- (4) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต หลีกเลี่ยงการกระทำใดที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงต่อหน่วยงาน
- (5) รักษาภาพพจน์ ชื่อเสียงอันดีงามต่อหน่วยงานให้ปรากฏต่อสาธารณชน

ข้อ 14 จรรยาบรรณต่อตนเอง

- (1) แสวงหาความรู้ พัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
- (2) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดุสาหะ รับผิดชอบ เอาใจใส่ให้กับงานในหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ
- (3) ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ วิธีปฏิบัติ และนโยบายของหน่วยงาน
- (4) ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม อันดีงาม

ข้อ 15 จรรยาบรรณต่อลูกค้า หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- (1) ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ที่ได้ให้ข้อตกลงไว้กับลูกค้าหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเคร่งครัด และไม่ละเมิดสิทธิตามกฎหมาย
- (2) ให้ความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันในการปฏิบัติต่อลูกค้า หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- (3) ไม่เรียกหรือไม่รับ หรือจ่ายผลประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่สุจริตในการค้ากับลูกค้า หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- (4) แจ้งลูกค้า หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบ เพื่อร่วมกันพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้

2.5 กลไกและระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ

ข้อ 16 ผู้ปฏิบัติงานต้องประพฤติและวางตนอยู่ในกรอบประมวลจริยธรรมนี้ อย่างเคร่งครัดตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีควรแก่การยกย่องให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณชนทั่วไป ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการกำกับดูแลการประพฤติปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณนี้

ข้อ 17 กรณีการร้องเรียนหรือปรากฏว่ามีผู้ปฏิบัติงานประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการ

กรณีการร้องเรียนหรือปรากฏว่าคณะกรรมการของ อ.อ.ป. หรือผู้อำนวยการ ประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมให้ อ.อ.ป. รายงานประธานคณะกรรมการของ อ.อ.ป. พิจารณาดำเนินการ

ข้อ 18 การดำเนินการตามข้อ 17 ให้ผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน แต่ไม่เกินห้าคน เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ

ข้อ 19 หากดำเนินการสอบสวนตามข้อ 18 แล้วไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ ให้ผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการตามข้อ 17 ส่งยุติเรื่อง แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมให้ผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการตามข้อ 17 ส่งลงโทษผู้ฝ่าฝืนตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ

ข้อ 20 การดำเนินการทางจริยธรรมตามข้อ 17 ข้อ 18 และข้อ 19 ให้นำแนวทางและวิธีการสอบสวนตามข้อบังคับ อ.อ.ป. ว่าด้วย การปฏิบัติงาน พ.ศ. 2564 หมวดวินัย และการรักษาวินัย สำหรับผู้ปฏิบัติงานมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 21 คำสั่งการของผู้รับผิดชอบดำเนินการตามข้อ 19 ให้ถือเป็นที่สุด เว้นแต่จะปรากฏข้อเท็จจริงในภายหลังที่อาจทำให้ผลการพิจารณาสั่งการนั้นเปลี่ยนแปลงไป

หากโทษที่ผู้ฝ่าฝืนได้รับตามข้อ 19 เป็นโทษทางวินัย ให้ผู้นั้นใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ตามข้อบังคับ อ.อ.ป. ว่าด้วย การปฏิบัติงาน พ.ศ. 2564 หมวดวินัย และการรักษาวินัย สำหรับผู้ปฏิบัติงานมาใช้บังคับโดยอนุโลม

2.6 ขั้นตอนการลงโทษ

ข้อ 22 เมื่อมีการดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ และมีการสั่งลงโทษตามข้อ 19 แล้วให้ อ.อ.ป. ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

ข้อ 23 การประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ จะถือเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาจากพฤติกรรมของการฝ่าฝืน เจตนา มูลเหตุจูงใจ ความสำคัญและระดับ ตำแหน่งหน้าที่ ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ฝ่าฝืน อายุ ประวัติและความประพฤติในอดีต สภาพแวดล้อมแห่งกรณี ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืน และเหตุอื่นอันควรนำมาประกอบการพิจารณา

ข้อ 24 การประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ในกรณีอันมิใช่เป็นความผิดทางวินัยหรือความผิดทางอาญา ให้ดำเนินการตามควรแก่กรณีเพื่อให้มีการแก้ไขหรือดำเนินการที่ถูกต้องหรือตักเตือน หรือนำไปประกอบการพิจารณาการแต่งตั้ง การเข้าสู่ตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือการพิจารณาความดีความชอบ หรือการสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนนั้นปรับปรุงตนเองหรือได้รับการพัฒนาแล้วแต่กรณี

ข้อ 25 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้วินิจฉัยและให้ถือว่าคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นที่สิ้นสุด

บรรณานุกรม

- กระมล ทองธรรมชาติ (2551) ขาราชการไทย ความสำนึกและอุดมการณ์ กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัตติยา กรรณสูต และคณะ (2547) รายงานการวิจัยคุณธรรม พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- ชินวุธ สุนทรสิมะ(2533) ความสำเร็จและความสุขของบัณฑิต หลักธรรมของผูปกติ คិតดี พุดดี และทำกาที่ดี กรุงเทพมหานคร : พรศิวการพิมพ์
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน (2538) จริยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปราชญา กลาฬจัญ (2548) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บางฟาง
- ลำดวน ศรีมณี(2543)จริยธรรมและจริยศาสตร์ตะวันออกกรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงแก้ว
- วริยา ชินวรรณ(2541) จริยธรรมในวิชาชีพ บทความประกอบการสัมมนาเรื่องจริยธรรมในวิชาชีพ 2541 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ(2550) การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพเพช
- สำนักงาน ก.พ.(2549) จริยธรรม ธรรมาภิบาลและการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน